b) před „silnými" laryngálami הח je člen הַ opět bez silného dāgēš (dá se říci, že je už implicitně obsaženo v drsném zvuku těchto laryngál):

ה	palác	הֵיכָל	ten palác	הַהֵיכָל[1]	sláva	הוֹד	ta sláva	הַהוֹד
ח	tma	חֹשֶׁךְ	ta tma	הַחֹשֶׁךְ	sen	חֲלוֹם	ten sen	הַחֲלוֹם

c) stojí-li člen před חָ nebo před nepřízvučným עָ a הָ, má tvar הֶ:

	mudrc	חָכָם	ten mudrc	הֶחָכָם[1]	hory	הָרִים	ty hory	הָהָרִים[1]
	síla	חַיִל[2]	ta síla	הֶחָיִל	prach	עָפָר[1]	ten prach	הֶעָפָר

d) před přízvučným הָ nebo עָ je člen הָ – jako ad a):

הָ	hora	הָר[3]	ta hora	הָהָר	k hoře[4]	הָרָה[5]	k té hoře	הָהָרָה
עָ	silný	עָז	ten silný	הָעָז	nepravost	עָוֶל	ta nepravost	הָעָוֶל

Závěr: Člen se píše

1. před běžnými hláskami (s výjimkou ר) jako הַ, s následným silným dāgēš (הַמֶּלֶךְ),

2. bez následujícího silného dāgēš

a) před „slabými" laryngálami עא nebo před ר jako הָ,

b) před „silnými" laryngálami חה jako הַ (například הַחֹשֶׁךְ),

c) před חָ nebo před nepřízvučnými הָ a עָ jako הֶ (např. הֶעָפָר,הֶהָרִים, הֶהָכָם);

d) před přízvučnými הָ a עָ jako הָ (např. הָהָר, הָעָז).

Poznámka ke cvičení 1: „Ten muž řekl" se vyjádří v hebrejštině „Řekl ten muž" אָמַר הָאָדָם. „Bůh stvořil" je podobně „Stvořil Bůh" בָּרָא אֱלֹהִים. V hebrejštině tedy sloveso je před podmětem; toto je běžné pořadí. (Uvidíme později, že podmět je před slovesem tehdy, je-li na něm zvláštní důraz, např. *„ten muž* řekl" je tedy הָאָדָם אָמַר.)

[1] Meteg je ve druhé slabice před přízvukem (kap. 4).
[2] Toto je tvar slova חַיִל v pauze (kap. 14).
[3] Vysvětlivka překladatele: Jde o tvar v pauze (jinak הַר); se členem הָהָר i mimo pauzu.
[4] Viz kap. 35.
[5] Vysvětlivka překladatele: Jde o tvar v pauze (jinak הָרָה); se členem הָהָרָה i mimo pauzu.

CVIČENÍ 1

stvořil	בָּרָא	město	עִיר	král	מֶלֶךְ
řekl	אָמַר	Bůh	אֱלֹהִים	den	יוֹם
přišel	בָּא	prach	עָפָר	noc	לַיְלָה
do, na	אֶל	tma	חֹשֶׁךְ	světlo	אוֹר
z, od	מִן	hlava	רֹאשׁ	muž, člověk	אָדָם
a	וְ[6]	chrám, palác	הֵיכָל	země, půda	אֲדָמָה

(1) מֶלֶךְ, הַמֶּלֶךְ (2) יוֹם, הַיּוֹם (3) לַיְלָה, הַלַּיְלָה (4) אוֹר, הָאוֹר (5) עִיר, הָעִיר (6) רֹאשׁ, הָרֹאשׁ (7) חֹשֶׁךְ, הַחֹשֶׁךְ (8) הֵיכָל, הַהֵיכָל[7] (9) עָפָר, הֶעָפָר[7] (10) הַיּוֹם וְהַלַּיְלָה (11) הָאוֹר וְהַחֹשֶׁךְ (12) מֶלֶךְ וְאָדָם, הַמֶּלֶךְ וְהָאָדָם[7] (13) אֲדָמָה וְעָפָר, הָאֲדָמָה וְהֶעָפָר[7] (14) עִיר וְהֵיכָל, הָעִיר וְהַהֵיכָל[7] (15) בָּרָא אֱלֹהִים אָדָם מִן־הָאֲדָמָה (16) בָּא הַמֶּלֶךְ מִן הַהֵיכָל (17) אָמַר אֱלֹהִים אֶל־הָאָדָם (18) וְאֶל־הָעִיר בָּא הַמֶּלֶךְ (19) בָּרָא אֱלֹהִים אוֹר מִן־הַחֹשֶׁךְ

Poznámka k překladům z češtiny do hebrejštiny:
Formulace jsou přizpůsobeny hebrejskému znění, zvláště syntax. Proto věty nejsou ukázkou dobrého českého překladu. V závorce jsou uvedena slova, jež vyžaduje čeština, nebo návrh gramatického tvaru. Výrazy v závorce s rovnítkem usnadňují překlad do hebrejštiny.

1. noc, (ta) noc – 2. den, (ten) den – 3. člověk, (ten) člověk – 4. Bůh, (náš) Bůh – 5. země, (ta) země – 6. chrám, (ten) chrám – 7. temnota, (ta) temnota – 8. prach, (ten) prach – 9. Bůh a (ten) král. – 10. (Ten) chrám a (to) město. – 11. (Ten) člověk a (ta) země. – 12. (Ta) temnota a (to) světlo. – 13. Stvořil člověka ze země. – 14. Bůh řekl králi. – 15. Ten člověk přišel do města. – 16. Přišla noc a temnota. – 17. A člověku Bůh řekl. – 18. Král vyšel z města. – 19. Do prachu. – 20. Z chrámu.

(Pozn. překl.: Ukazovací zájmeno je pomůckou pro těžko rozlišitelné případy. Bezpečnějším ukazatelem je větná souvislost.)

[6] Např. וְאָדָם, podrobně viz kap. 21.
[7] Zde je meteg, protože tato slabika je druhá před přízvukem.

a) před běžnými souhláskami se ן z předložky asimiluje k následující souhlásce a ta se zdvojí (dostane silné kompenzující dāgēš). Tak ze slova שָׁאוּל a předložky מִן dostaneme spojení מִשָּׁאוּל namísto očekávaného מִנְשָׁאוּל.

Podobně: „od krále“ מִמֶּלֶךְ, „ode dne“ מִיּוֹם, „od noci“ מִלַּיְלָה;

b) před laryngálami a souhláskou ר se místo silného dāgēš v první souhlásce (která je zde nemůže přijmout) prodlouží samohláska pod מ. Tak místo מֵאָדָם „z člověka“ budeme psát מֵאָדָם. Stejně tak „z města“ מֵעִיר, „ze tmy“ מֵחֹשֶׁךְ, „z hlavy“ מֵרֹאשׁ;

c) před členem může předložka zůstat oddělená jako např. מִן הַמֶּלֶךְ „od toho krále“, nebo se může se substantivem spojit. Pak vypadá tvar takto: מֵהַמֶּלֶךְ[5], rovněž tak „z toho prachu“ מֵהֶעָפָר; podoba členu se nezmění.

Poznámka: Neodlučitelná předložka tvoří spolu se členem jedinou slabiku. Když se potom v rychlém spádu řeči ה nevysloví, zůstane jeho samohláska pod předložkou. Toto se však nemůže stát u předložky מִן, protože tato již sama o sobě tvoří slabiku. Proto v tomto případě člen nevypadá.

Závěr:

1. Neodlučitelné předložky כ ב ל se vokalizují takto:

a) Běžně mají šᵊwā’: לְמֶלֶךְ.

b) Před šᵊwā’ dostávají ḥîreq: לִשְׁמוּאֵל.

c) Před י mají rovněž ḥîreq, ale šᵊwā’ pod י zmizí: לִיהוּדָה.

d) Před složeným šᵊwā’ dostávají odpovídající krátkou samohlásku: לַאֲרִי.

e) Před אֱלֹהִים mají cērê a šᵊwā’ pod א zmizí .

f) Před יהוה mají samohlásku odpovídající složenému šᵊwā’ v qᵊrê אֲדֹנָי, tedy לַיהוה.

g) Před přízvučnou slabikou mívají samohlásku qāmec: לָשָׁבָת.

2. Pokud jsou tyto předpony následovány slovem se členem, pak ה tohoto členu vypadne a jeho samohláska se přesune pod předložku: לָעָפָר, לָאָדָם, לַמֶּלֶךְ.

3. Pokud se předložka מִן stane neodlučitelnou, pak se mění:

a) před všemi souhláskami kromě laryngál a ר na מִ, po němž následuje silné dāgēš, př. מִמֶּלֶךְ;

[5] ה ve členu je laryngála, proto předcházející předložka má podobu מֵ.

b) před laryngálami a ר na מֵ: מֵרֹאשׁ, מֵאָדָם;

c) před členem na מֵ a člen zůstane nezměněn: מֵהַמֶּלֶךְ, מֵהָאָדָם.

CVIČENÍ 2

(za)volal, nazval	קָרָא	nebesa	שָׁמַיִם	Samuel	שְׁמוּאֵל
dal	נָתַן	slovo, věc	דָּבָר	národ, lid	עַם
viděl	רָאָה	žena, manželka	אִשָּׁה	ten lid	הָעָם
chodil	הָלַךְ	ne	לֹא[2]	Jahve (pán), Hospodin	יהוה[2]

(1) מֶלֶךְ, לְמֶלֶךְ, מִמֶּלֶךְ; הַמֶּלֶךְ, לַמֶּלֶךְ, מִן־הַמֶּלֶךְ (2) אָדָם, כְּאָדָם, מֵאָדָם; הָאָדָם, כְּאָדָם, מִן־הָאָדָם (3) הַהֵיכָל, בַּהֵיכָל, מִן־הַהֵיכָל (4) הַחֹשֶׁךְ, לַחֹשֶׁךְ, כַּחֹשֶׁךְ (5) עָפָר, מֵעָפָר; הֶעָפָר, בֶּעָפָר, מִן־הֶעָפָר (6) אֱלֹהִים, כֵּאלֹהִים, מֵאֱלֹהִים; הָאֱלֹהִים, כֵּאלֹהִים; מִן־הָאֱלֹהִים (7) יהוה, לַיהוה, מֵיהוה (8) אֲדָמָה, כָּאֲדָמָה; הָאֲדָמָה, כְּאֲדָמָה (9) שְׁמוּאֵל, לִשְׁמוּאֵל, כִּשְׁמוּאֵל, מִשְׁמוּאֵל (10) קָרָא אֱלֹהִים לָאוֹר יוֹם וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לָיְלָה[8] (11) הָלַךְ הָעָם בַּחֹשֶׁךְ וְלֹא רָאָה אוֹר (12) נָתַן שְׁמוּאֵל מֶלֶךְ לָעָם (13) מִן־הַשָּׁמַיִם רָאָה יהוה (14) בָּרָא אֱלֹהִים אָדָם מֵעָפָר וְאִשָּׁה מִן־הָאָדָם (15) אָמַר שְׁמוּאֵל אֶל־הָעָם: בָּא הַמֶּלֶךְ אֶל־הָעִיר (16) קָרָא אֱלֹהִים לִשְׁמוּאֵל בַּלָּיְלָה[8] (17) נָתַן אֱלֹהִים אִשָּׁה לָאָדָם (18) יהוה מֶלֶךְ בַּשָּׁמַיִם[8] (19) הָלַךְ הַמֶּלֶךְ אֶל־הַהֵיכָל בַּלָּיְלָה[8] (20) נָתַן אֱלֹהִים אוֹר לָאָדָם וְלִאִשָּׁה (21) לֹא אָמַר הַמֶּלֶךְ לִשְׁמוּאֵל דָּבָר (22) קָרָא שְׁמוּאֵל אֶל־יהוה (23) לֹא נָתַן יהוה אוֹר לָעָם (24) הָלַךְ שְׁמוּאֵל בָּעִיר (25) רָאָה יהוה בִּשְׁמוּאֵל רֹאשׁ לָעָם

[6] Záporka předchází slovo, které popírá; např. לֹא רָאָה „neviděl“.

[7] Je lepší nechat toto slovo bez vokalizace a překládat je běžným: „Pán“, „Hospodin“.

[8] U tvaru v pauze se samohláska v přízvučné slabice prodlouží (kap. 14).

CVIČENÍ 3

oko	עַיִן	zlo	רָעָה	že, protože, neboť, když	כִּי
moudrý	חָכָם	hlas	קוֹל	který	אֲשֶׁר
velký	גָּדוֹל	muž, člověk	אִישׁ	na, nad	עַל
dobrý	טוֹב	Mojžíš	מֹשֶׁה	on	הוּא
zlý	רַע	země, kraj	אֶרֶץ	byl; stal se	הָיָה
		země, půda[11]	הָאָרֶץ		

(1) מֶלֶךְ טוֹב, הַמֶּלֶךְ הַטּוֹב, טוֹב הַמֶּלֶךְ (2) אִשָּׁה טוֹבָה, הָאִשָּׁה הַטּוֹבָה, טוֹבָה הָאִשָּׁה (3) דָּבָר רַע, הַדָּבָר הָרַע, רַע הַדָּבָר (4) אֶרֶץ רָעָה, הָאָרֶץ הָרָעָה, רָעָה הָאָרֶץ (5) אִישׁ חָכָם, הָאִישׁ הֶחָכָם, חָכָם הָאִישׁ (6) הֵיכָל גָּדוֹל, הַהֵיכָל הַגָּדוֹל, גָּדוֹל הַהֵיכָל (7) טוֹב הָאוֹר וְרַע הַחֹשֶׁךְ (8) קָרָא הָעָם בְּקוֹל גָּדוֹל, יהוה הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם וְעַל־הָאָרֶץ (9) קָרְאָה הָאִשָּׁה אֶל־הַמֶּלֶךְ הֶחָכָם, טוֹב יהוה לָעָם (10) הָיָה חֹשֶׁךְ גָּדוֹל עַל־הָאָרֶץ (11) רָאָה אֱלֹהִים כִּי טוֹב[12] הָאוֹר אֲשֶׁר בָּרָא (12) הָיָה מֹשֶׁה אִישׁ גָּדוֹל בָּאָרֶץ (13) רָאָה הַמֶּלֶךְ כִּי חֹשֶׁךְ גָּדוֹל[12] עַל־הָעִיר הָרָעָה (14) בָּאָה הָאִשָּׁה אֶל־שְׁמוּאֵל (15) אָמַר מֹשֶׁה, טוֹבָה הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן יהוה לָעָם (16) בָּרָא אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם[13] (17) גָּדוֹל הַהֵיכָל אֲשֶׁר בָּעִיר (18) הָיָה הָאָדָם כֵּאלֹהִים (19) לֹא הָיָה כִּשְׁמוּאֵל אִישׁ חָכָם בָּאָרֶץ (20) אָמְרָה הָאִשָּׁה, טוֹב הַדָּבָר אֲשֶׁר אָמַר הָאִישׁ הֶחָכָם אֶל־הָעָם (21) בַּיּוֹם אוֹר, בַּלַּיְלָה חֹשֶׁךְ

1. velký národ (=lid), ten velký národ, ten národ je velký – 2. dobré město, to dobré město, to město je dobré – 3. zlý den, ten zlý den, ten den je zlý – 4. moudrý král, ten moudrý král, ten král je moudrý – 5. zlé oko, to zlé oko,

[11] Se členem vždy הָאָרֶץ.
[12] Rozumí se „je".
[13] Tvar v pauze (kap. 14).

to oko je zlé. – 6. Král viděl, že temnota nad zemí (je) velká. – 7. V ten hrozný (= zlý) den nebylo ve městě světlo (slovosled) a lidé neviděli. – 8. Dobrý je Hospodin k lidu. – 9. Ve zlém městě nebyl (žádný) dobrý člověk. – 10. Král zavolal ženu, ale ona nepřišla. – 11. Lid řekl Mojžíšovi: „Není dobrá ta země, kterou dal Hospodin." – 12. Samuel řekl lidu: „Sám Hospodin (= Hospodin on) je králem na (= v) nebesích i na zemi." – 13. Mojžíš byl hlavou lidu (= nad lidem). – 14. Žena hlasitě zavolala ke králi (= ke králi [בְּ] velkým hlasem). – 15. To slovo, které řekl Hospodin Samuelovi. – 16. Ta dobrá žena šla do velkého chrámu, který (byl) ve městě. – 17. Dobré město mělo (= dobrému městu bylo) světlo jako den. – 18. Nebylo v zemi člověka (tak) velkého jako Mojžíš.

19. ROD A ČÍSLO PODSTATNÝCH A PŘÍDAVNÝCH JMEN

(1)
Podstatná jména

	1.	2.	3.	4.
sg. m.	kůň סוּס	prorok נָבִיא	vězeň אָסִיר	hvězda כּוֹכָב
sg. f.	klisna סוּסָה	prorokyně נְבִיאָה	vězeňkyně אֲסִירָה	
pl. m.	koně סוּסִים	proroci נְבִיאִים	vězňové אֲסִירִים	hvězdy כּוֹכָבִים
pl. f.	klisny סוּסוֹת	prorokyně נְבִיאוֹת	vězeňkyně אֲסִירוֹת	

Tyto příklady ukazují, že sg. m. nemá žádnou zvláštní koncovku, sg. f. pak končí na ה ָ, plurál končí v maskulinu na ים ָ a femininum má koncovku וֹת.

Sloupec 1 představuje nejjednodušší skloňování, a to jednoslabičné podstatné jméno, které má plnou[1] samohlásku mezi dvěma souhláskami. Tato samohláska se přidáním koncovky nemění. Ke stejné skupině patří i קוֹץ „trn" a חוֹמָה „zeď" s pl. קוֹצִים a חוֹמוֹת aj.

Sloupec 2 představuje dvouslabičná podstatná jména, jejichž první slabika má qāmec. Přidáme-li k tomuto jménu koncovku plurálu, qāmec mizí, a je redukováno na šᵊwā'. Je to proto, že se přízvuk posune vpřed, a v rychlé mluvě se „spěchá" k přízvučné slabice. Tak se נָבִיא mění na נְבִיאִים. Stejným způsobem je דָּבָר „slovo, věc" v plurálu změněno na דְּבָרִים, nikoli דָּבָרִים.

Sloupec 3 představuje tentýž typ podstatného jména s tím rozdílem, že jeho první souhláska je laryngála. Přidáme-li tedy k takovému jménu plurálovou

[19.1] Tyto samohlásky, zapsané s použitím samohláskových písmen (viz kap. C a 1), jsou „plné" samohlásky, které se nemění, zatímco jiné samohlásky se často redukují.

CVIČENÍ 4

muž, člověk	אִישׁ	strom (dřevo)	עֵץ	seděl, sídlil, bydlel	יָשַׁב
muži, lidé	אֲנָשִׁים	plod	פְּרִי	jedl	אָכַל
žena	אִשָּׁה	prorok	נָבִיא	vzal	לָקַח
ženy	נָשִׁים	prorokyně	נְבִיאָה	byl	הָיָה
zahrada	גַּן	svatý	קָדוֹשׁ	byli, -y	הָיוּ
zahrada *(se čl.)*	הַגָּן	také	גַּם	každý, všechen, všichni	כָּל־
Izrael	יִשְׂרָאֵל	pod	תַּחַת		

(1) סוּס טוֹב, סוּסִים טוֹבִים; סוּסָה טוֹבָה, סוּסוֹת טוֹבוֹת

(2) נָבִיא קָדוֹשׁ, נְבִיאִים קְדוֹשִׁים; נְבִיאָה קְדוֹשָׁה, נְבִיאוֹת קְדוֹשׁוֹת (3) אִישׁ חָכָם, אֲנָשִׁים חֲכָמִים; אִשָּׁה חֲכָמָה, נָשִׁים חֲכָמוֹת (4) עֵץ גָּדוֹל, עֵצִים גְּדוֹלִים (5) הַהֵיכָל הַגָּדוֹל, הַהֵיכָלִים הַגְּדוֹלִים (6) נָתַן יהוה לְיִשְׂרָאֵל אֶרֶץ גְּדוֹלָה וְטוֹבָה (7) יָשַׁב הַמֶּלֶךְ בְּעֶפֶר כָּל־הַיּוֹם וְלֹא אָכָל[2] (8) יָשְׁבָה הַנְּבִיאָה תַּחַת הָעֵץ (9) רָעִים הָיוּ הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר יָשְׁבוּ בָּעִיר הַגְּדוֹלָה (10) לֹא לָקַח שְׁמוּאֵל הַנָּבִיא פְּרִי מִן־הַגָּן (11) לָקְחָה הָאִשָּׁה מִן־הַפְּרִי אֲשֶׁר בַּגָּן וְגַם נָתְנָה לָאָדָם (12) לָקְחוּ הָאָדָם וְהָאִשָּׁה מִן־הָעֵץ וְגַם אָכְלוּ מִן־הַפְּרִי (13) בָּאוּ עַל־הָעִיר הָרָעָה כָּל־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר אָמְרוּ הַנְּבִיאִים הַקְּדוֹשִׁים (14) לֹא נָתְנָה הָאָרֶץ פְּרִי כִּי הָיוּ הָאֲנָשִׁים רָעִים (15) אָמַר מֹשֶׁה אֶל־כָּל־יִשְׂרָאֵל, קָדוֹשׁ הַיּוֹם לַיהוה (16) בַּגָּן הָיוּ עֵצִים גְּדוֹלִים וְטוֹבִים (17) לֹא אָכְלוּ הַנְּבִיאִים בַּהֵיכָל, כִּי קְדוֹשִׁים הָיוּ לַיהוה (18) רָאָה הָעָם כִּי טוֹב[3] הַפְּרִי אֲשֶׁר לָקְחוּ הָאֲנָשִׁים מִן־הָעֵצִים אֲשֶׁר בָּאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן יהוה לְיִשְׂרָאֵל (19) חֲכָמִים וְטוֹבִים הָיוּ

1 Viz kap. 7.4.
2 Tvar v pauze.
3 Rozumí se „bylo“.

הַדְּבָרִים אֲשֶׁר אָמַר הַנָּבִיא הֶחָכָם אֶל־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ בַּהֵיכָל (20) קָרְאוּ הַנְּבִיאִים בְּקוֹל גָּדוֹל, שְׁמוּאֵל הוּא נָבִיא לַיהוה (21) טוֹב יהוה לַטּוֹבִים וְלָרָעִים

1. velký muž, velcí mužové, velká žena, velké ženy – 2. svatý prorok, svatí proroci, svatá prorokyně, svaté prorokyně – 3. dobré slovo, dobrá slova – 4. velký chrám, velké chrámy. – 5. Ti proroci šli do svatého města, neboť (si) řekli: „Prorok Samuel je v chrámě, který je ve městě, i (= a) král i všechen lid.“– 6. Svatí byli ti mužové, kteří seděli pod stromy v zahradě celý den. – 7. Lid sídlil v (té) dobré zemi, kterou dal Hospodin Izraeli. – 8. Muž a žena jedli z ovoce, které bylo na (tom) stromě ve velké zahradě. – 9. Velký je Hospodin na nebesích a velký je Izrael na zemi. – 10. (Ti) muži šli do té země a také (=וְגַם) vzali z ovoce a řekli: „Ovoce, které je v té zemi, je dobré.“ – 11. Řekl Bůh Mojžíšovi: „Zlí jsou ti muži, kteří řekli, (že) ta země není dobrá pro Izrael.“ – 12. Nežili (ti) proroci v tom zlém městě, neboť byli svatí u (= pro) Hospodina. – 13. Viděl král, že byla moudrá ta slova, která řekl svatý prorok lidu. – 14. Nebylo v Izraeli proroků (tak) velkých jako Samuel. – 15. Nevzala prorokyně z ovoce a nejedla celý (ten) den a celou (tu) noc.

21. SPOJKA וְ

Spojka „a“[1] se tvoří předřazením spojky וְ, která je neodlučitelná až na jedinou výjimku (viz odstavec 2). Má tutéž vokalizaci jako neodlučitelné předložky:

1. Pravidelně bývá bez samohlásky, tj. má pod sebou šʾwā’ (וְ):

člověk	אָדָם	a člověk	וְאָדָם	ten člověk	הָאָדָם	a ten člověk	וְהָאָדָם[2]
kůň	סוּס	a kůň	וְסוּס	ten kůň	הַסּוּס	a ten kůň	וְהַסּוּס

2a) Pokud spojka וְ předchází slovu začínajícímu šʾwā’ (např. שְׁמוּאֵל), dostává spojka podobu וּ (וּשְׁמוּאֵל). Dvě šʾwā’ totiž (viz pozn. v kap. 5) nemohou být za sebou. Podobně דְּבָרִים „slova“ bude se spojkou: וּדְבָרִים[3] „a slova“.

21.1 Tato spojka má podle souvislosti mnoho významů. Může znamenat i „ale“, „nebo“ aj. Prozatím ji považujme za „a“.
21.2 Člen po spojce zůstává.
21.3 První písmeno slova דְּבָרִים má slabé dāgēš, ale se spojkou וְ jakožto předponou toto dāgēš odpadá, protože před písmenem je samohláska (viz kap. 8.1). Podobně u בֵּין, פֶּה atp.

2b) Také před retnicemi (במפ) spojka dostává tvar וּ:

mezi	בֵּין	a mezi	(ne וּבֵין) וּבֵין[4]
Mojžíš	מֹשֶׁה	a Mojžíš	(ne וּמֹשֶׁה) וּמֹשֶׁה
zde	פֹּה	a zde	(ne וּפֹה) וּפֹה

Všimněme si, že tvary v závorkách by bylo těžké vyslovit v běžné řeči; proto se spojka změní na וּ.

Příklady v bodech 2a) a 2b) ukazují, že *před šʾwā' a před retnicemi má spojka tvar* וּ.

3. Předchází-li spojka podstatnému jménu začínajícímu יְ, pak toto יְ začne „odpočívat" v samohlásce[5] ḥîreq a vůbec se nevysloví (viz kapitoly C, 1 a 11):

Juda	יְהוּדָה	a Juda	וִיהוּדָה
Jeruzalém	יְרוּשָׁלַיִם	a Jeruzalém	וִירוּשָׁלַיִם

4. Před složeným šʾwā' přijímá spojka příslušnou krátkou samohlásku:

já	אֲנִי	a já	וַאֲנִי
Edom	אֱדוֹם	a Edom	וֵאדוֹם

5. Výjimku z tohoto pravidla tvoří אֱלֹהִים, které je se spojkou וֵאלֹהִים.

6. S kᵊṯîv יְהוָה (které má vokalizaci podle אֲדֹנָי) se vytvoří kombinace וַיהוָה, jež se však čte וַאדֹנָי.

7. Předchází-li spojka bezprostředně přízvučné slabice, nabývá většinou (zejména spojuje-li dvojici slov) podoby וָ:

den a noc יוֹם וָלָיְלָה světlo a tma אוֹר וָחֹשֶׁךְ dobro a zlo טוֹב וָרָע

Závěr: spojka וְ má tuto vokalizaci:

1. pravidelně má šʾwā': וְ, וְסוּס, וְהַסּוּס;
2. před šʾwā' a retnicemi (במפ) se mění na וּ: וּשְׁמוּאֵל, וּבֵין, וּמֹשֶׁה, וּפֹה;
3. před יְ má spojka vokalizaci וְ a s následujícím יְ dává dlouhý ḥîreq;
4. před složeným šʾwā' přebírá וְ odpovídající krátkou samohlásku: וַאֲנִי, וֵאדֹם;

[4] Viz vysvětlivku 21.3 na předchozí straně.

[5] וְיְ se mění v וִיְ a dále v וִי (viz kap. 11.2).

5. s אֱלֹהִים je to וֵאלֹהִים;

6. s יְהוָה (qᵊrê אֲדֹנָי) je to וַיהוָה (qᵊrê וַאדֹנָי);

7. bezprostředně před přízvučnou slabikou má často tvar וָ: יוֹם וָלָיְלָה.

22. TÁZACÍ ZÁJMENA

1. Tázací zájmeno „kdo?" nebo „koho?"[1] je מִי a je nesklonné. „Komu?" by se muselo říci לְמִי, „od koho?" pak מִמִּי.

2. Tázací zájmeno „co?" se vyjádří מָה a má tutéž vokalizaci jako člen:

a) pravidelný tvar je מַה, a následující souhláska dostává silné dāgēš: מַה־זֶּה[2] „co (je) to?"

b) před א a ר má tvar מָה: מָה־אֲנִי „co (jsem) já?"

c) před ה a ח má tvar מַה: מַה־הוּא „co (je) on?"

d) před laryngálou s qāmec má tvar מָה: מָה־עָשָׂה „Co (to) udělal?"

CVIČENÍ 5

ráno	בֹּקֶר	věděl, poznal	יָדַע	rozdělil, rozlišil	הִבְדִּיל
večer	עֶרֶב	mluvil	דִּבֶּר	starý; starší (předák)	זָקֵן
vyšel	יָצָא	mezi	בֵּין	já	אֲנִי

(1) הַשָּׁמַיִם, וְהַשָּׁמַיִם; בַּשָּׁמַיִם, וּבַשָּׁמַיִם (2) הָאָרֶץ, וְהָאָרֶץ; בָּאָרֶץ, וּבָאָרֶץ (3) יוֹם, וְיוֹם; מִיּוֹם, וּמִיּוֹם (4) אֲנִי, וַאֲנִי; אֲדָמָה, וַאֲדָמָה (5) מֹשֶׁה, וּמֹשֶׁה; לְמֹשֶׁה, וּלְמֹשֶׁה (6) שְׁמוּאֵל, וּשְׁמוּאֵל; לִשְׁמוּאֵל, וְלִשְׁמוּאֵל (7) אֱלֹהִים, וֵאלֹהִים; יהוה, וַיהוה (8) יְרוּשָׁלַיִם, וִירוּשָׁלַיִם (9) אוֹר וָחֹשֶׁךְ (10) טוֹב וָרָע (11) עֶרֶב וָבֹקֶר (12) יוֹם וָלָיְלָה (13) פְּרִי, וּפְרִי (14) מִי אֲנִי וּמָה־אֲנִי

[1] Obvykle אֶת־מִי, jak uvidíme v kap. 26, upozornění 1.

[2] Všimněme si, že ה zde nemá vůbec souhláskovou povahu (viz kap. 11). Tázací zájmeno מה se obvykle připojuje k následujícímu slovu pomocí maqqēf, nebo (v Bibli) slučovacím akcentem. Takovou dvojici slov čteme dohromady, přičemž první písmeno druhého slova je zdvojeno.

(15) הַבְדִּיל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ, בֵּין הַיּוֹם וּבֵין
הַלָּיְלָה (16) לֹא הִבְדִּילוּ הָאֲנָשִׁים הָרָעִים בֵּין הַטּוֹב וּבֵין הָרָע
(17) מִי כַיְהוָה בַּשָּׁמַיִם וּמִי כְיִשְׂרָאֵל בָּאָרֶץ (18) בָּרָא אֱלֹהִים
שָׁמַיִם וָאָרֶץ (19) טוֹבִים וַחֲכָמִים הָיוּ הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר
הַנָּבִיא הַזָּקֵן אֶל־הַמֶּלֶךְ (20) יָדַע הָאָדָם טוֹב וָרָע, כִּי אָכַל
מִן־הָעֵץ אֲשֶׁר בַּגָּן (21) אָמְרָה הָאִשָּׁה אֶל־הַזְּקֵנִים, בָּאוּ אֲנָשִׁים
מִיִּשְׂרָאֵל בַּלַּיְלָה וּבַבֹּקֶר יָצְאוּ מִן־הָעִיר (22) לֹא הָיָה מֶלֶךְ
בְּיִשְׂרָאֵל, וּשְׁמוּאֵל הַנָּבִיא הָיָה רֹאשׁ לָעָם (23) בָּעִיר הַקְּדוֹשָׁה
יְשִׁבָה אִשָּׁה זְקֵנָה וַחֲכָמָה (24) יהוה הוּא אֱלֹהִים וּמֶלֶךְ בַּשָּׁמַיִם
וּבָאָרֶץ (25) נָתַן יהוה לְיִשְׂרָאֵל אֶרֶץ טוֹבָה וּגְדוֹלָה, וְגַם נְבִיאִים
גְּדוֹלִים וּקְדוֹשִׁים (26) מָה־הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהִים אֶל־הַנָּבִיא
(27) וּבְכָל־הָעִיר לֹא הָיָה אִישׁ טוֹב

1. Ta noc, a ta noc, v té noci, a v té noci – 2. ten strom, a ten strom, z toho stromu, a z toho stromu – 3. v tom městě, a v tom městě – 4. Jeruzalém, a Jeruzalém, v Jeruzalémě, a v Jeruzalémě – 5. temnota a světlo – 6. noc a den – 7. (k) Izraeli, a (k) Izraeli – 8. (jeden) starý a moudrý muž, staří a moudří muži. – 9. Kdo jsou ti muži, kteří přišli večer do města? – 10. Ten král byl moudrý a dobrý. – 11. Proroci byli velcí a moudří muži. – 12. Hospodin oddělil dobré od zlých (= rozlišil mezi dobrými a zlými), kteří byli v (té) zemi. – 13. Večer (= v) a ráno každého dne (= v každém dni) volal král k Hospodinu. – 14. Odešel prorok z Jeruzaléma, svatého města, jak (znělo) slovo, které mluvil Hospodin. – 15. Co je člověk, kterého Bůh stvořil? Prach ze země. – 16. Řekla ta žena lidu: „Nerozlišil král mezi dobrým a zlým." – 17. Mojžíš a Samuel byli dobří a svatí proroci. – 18. A v celé (té) zemi nebylo paláce jako (ten) palác, který byl v Jeruzalémě. – 19. Muž a žena byli v zahradě a jedli ovoce z toho stromu. – 20. A kdo je jako Izrael, velký národ (=lid) pod nebesy?

[3] Slabé dāgēš po samohlásce odpadá (viz kap. 8.1), protože dvojice slov se čte bez odmlky, téměř jako jedno slovo.

[4] Tvar v pauze.

23. SAMOSTATNÝ A VÁZANÝ STAV

Abychom osvětlili, co je samostatný a vázaný stav, užijeme dvou příkladů:

on je muž	הוּא אִישׁ	on je muž Boží	הוּא אִישׁ־אֱלֹהִים

Ve druhém případě je slovo אִישׁ־ závislé na následujícím אֱלֹהִים, a to tak, že dohromady toto slovní spojení tvoří jeden logický celek: „muž Boží". Říkáme, že závislé slovo (אִישׁ־) je ve *stavu vázaném* (lat. status constructus), zatímco slovo řídící (אֱלֹהִים) je ve *stavu samostatném* (lat. status absolutus).

Kdykoli tedy dvě slova tvoří jeden významový celek, je závislé slovo ve vázaném stavu (může jít o celou skupinu závislých slov), zatímco slovo řídící (poslední) je ve stavu samostatném a překládáme je českým genitivem[1].

Vázaný stav mívá za sebou maqqēf (v Bibli místo něho často bývá některý ze slučovacích akcentů)[2], což upozorňuje čtenáře, že dané slovo je spojeno s tím, které bezprostředně následuje. Navíc má často jinou podobu než ve stavu samostatném, a to:

(1)

		s. st. sg.	v. st. sg.		s. st. pl.	v. st. pl.
m.	kůň	סוּס	סוּס־	koně	סוּסִים	סוּסֵי־
f.	klisna	סוּסָה	סוּסַת־	klisny	סוּסוֹת	סוּסוֹת־

V nejjednodušší podobě podstatného jména má sg. f. ve vázaném stavu koncovku ת_ a pl. m. י_. Sg. m. a pl. f. se často nemění, ale poznají se podle maqqēf nebo akcentu.

Poznámka: Původně snad končila feminina v samostatném stavu na ת_ či ת_. V mluvené řeči se však koncové ת často polykalo (pokud nenásledovalo ihned další slovo, tj. šlo o stav samostatný), a tak zůstalo i v psaném projevu v samostatném stavu jen ה_. Ve vázaném stavu k tomu nebyl důvod, protože ihned následovalo slovo další, se kterým se naše slovo mohlo spojit. Pouze se zkrátila samohláska poslední slabiky, která „spěchá" k následujícímu slovu, a tak vznikla koncovka ת_[3].

[1] Genitivní pádová koncovka odpadla – viz kap. 35.

[2] Protože se v této mluvnici zřídka uvádějí akcenty (s výjimkou pauzy), vázaný stav bude zpravidla s maqqēf. Až student začne číst hebrejskou Bibli, uvidí, že vázaný stav má buď maqqēf, nebo slučovací akcent.

[3] Srov. francouzské *il a* (místo at), ale *a-t-il*. Vysvětlivka překladatele: Autorův výklad je sice názorný, ale dosti nepřesný.

CVIČENÍ 6

Egypt	מִצְרַיִם	jméno	שֵׁם	velmi	מְאֹד[2]
Jakub	יַעֲקֹב	hvězda	כּוֹכָב	hle! ejhle!	הִנֵּה
Ezau	עֵשָׂו	jeden	אֶחָד[3]	slyšel, naslouchal, poslouchal	שָׁמַע
Šalomoun	שְׁלֹמֹה	jedna	אַחַת	poslechl (poslouchal)	שָׁמַע לְקוֹל-
				nebo:	שָׁמַע בְּקוֹל-

(1) לֹא נָבִיא אֲנִי וְלֹא בֶן־נָבִיא (2) רָאָה הַמֶּלֶךְ אִישׁ זָקֵן מְאֹד
בַּהֵיכָל וְלֹא יָדַע כִּי נְבִיא־אֱלֹהִים הוּא[4] (3) הָיָה[5] דְּבַר־יהוה
אֶל־שְׁמוּאֵל בַּלָּיְלָה (4) הָלַךְ הַנָּבִיא אֶל־הֵיכַל־הַמֶּלֶךְ (5) קָרָא
מֶלֶךְ־מִצְרַיִם אֶל־מֹשֶׁה, כִּי הָיָה חֹשֶׁךְ בְּאֶרֶץ־מִצְרַיִם, וְלִבְנֵי[6]־
יִשְׂרָאֵל הָיָה אוֹר (6) לֹא שָׁמַע הָעָם אֶל־דִּבְרֵי־הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר
דִּבְּרוּ בְּשֵׁם־יהוה (7) וּבְגַן־הַמֶּלֶךְ הָיוּ מִכֹּל עֲצֵי־פְּרִי[7] (8) הָיוּ
אַנְשֵׁי הָעִיר רָעִים מְאֹד בְּעֵינֵי־אֱלֹהִים וּבְעֵינֵי־אָדָם (9) מִכֹּל
עַמֵּי־הָאָרֶץ בָּאוּ אֶל־שְׁלֹמֹה מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל, כִּי הָיָה חָכָם מְאֹד
בְּעֵינֵי־כָל־הָעַמִּים (10) יָשַׁב שְׁמוּאֵל עַל־הָאֲדָמָה בְּרֹאשׁ־בְּנֵי־
הַנְּבִיאִים (11) יָצְאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ־מִצְרַיִם עַם גָּדוֹל מְאֹד,
כִּדְבַר־יהוה אֲשֶׁר דִּבֶּר אֶל־מֹשֶׁה (12) קָרָא הַמֶּלֶךְ לְכָל־
חַכְמֵי־הָאָרֶץ (13) עֵינֵי־יהוה אֶל־הַטּוֹבִים וְלֹא אֶל־הָרָעִים
(14) רָאוּ חַכְמֵי־מִצְרַיִם כִּי יַד־יהוה בָּאָרֶץ (15) קָרְאוּ בְנֵי־
הַנְּבִיאִים בְּקוֹל גָּדוֹל, יהוה קְדוֹשׁ־יִשְׂרָאֵל הוּא אֶחָד וֵאלֹהֵי־
כָל־הָאָרֶץ (16) לֹא שָׁמְעוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּקוֹל־יהוה, וּבְעֵינֵי־מֹשֶׁה

[2] Klade se po přídavném jménu.

[3] Tato číslovka je adjektivní výraz, následující za podstatným jménem a shodný s ním v rodě.

[4] Doplňte „je".

[5] Ekumenický překlad je „stalo se" (1 Sam 15,10).

[6] Spojka zde znamená „ale"; viz vysvětlivku 21.1.

[7] Překlad: „ovocné stromy", viz kap. 63.

הָיָה הַדָּבָר רַע מְאֹד (17) וְאִשָּׁה אַחַת מִנְּשֵׁי־בְנֵי־הַנְּבִיאִים קָרְאָה
אֶל־שְׁמוּאֵל (18) הָיוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל כַּעֲפַר־הָאֲדָמָה וְכִכוֹכְבֵי־
הַשָּׁמַיִם בָּאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן יהוה לְיַעֲקֹב (19) הַקּוֹל קוֹל־יַעֲקֹב
וְהַיָּדַיִם[8] יְדֵי־עֵשָׂו כִּי לֹא הָיוּ יְדֵי־יַעֲקֹב כְּיָדֵי[9] עֵשָׂו (20) דִּבֶּר
מֹשֶׁה אֶל־זִקְנֵי־הָעָם כְּכֹל אֲשֶׁר אָמַר יהוה אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל
(21) הִנֵּה בָּא יוֹם־יהוה, יוֹם אֲשֶׁר הוּא חֹשֶׁךְ וְלֹא אוֹר (22) יָצָא
אֶחָד מִגְּדוֹלֵי־הָעָם וּבְקוֹל־גָּדוֹל קָרָא אֶל־אַנְשֵׁי־הָעִיר, הִנֵּה הָעִיר
בְּיַד־הַמֶּלֶךְ

1. Mojžíš byl muž Boží. – 2. Jakub vzýval (= volal ve) jméno Hospodinovo. – 3. Synové Izraele byli v Egyptě (= zemi egyptské). – 4. Lid neuposlechl (= nenaslouchal hlasu [ל nebo ב]) starého proroka, který mluvil ve jménu Boha Izraele. – 5. Všichni představitelé (= starší) města přišli k Mojžíšovi. – 6. Všechny národy (pl. od lid) země slyšely, že Izrael vyšel z Egypta (= egyptské země). – 7. A já (jsem) jako prach země v očích krále. – 8. Samuel, prorok Boží, mluvil k předákům (= velkým) lidu. – 9. Všichni moudří (té) země volali k egyptskému králi (ב) jedním hlasem: „Hle, tma přišla na zemi." – 10. Královi synové byli zlí v očích Hospodinových. – 11. Hlas Hospodinův je na nebi i na zemi. – 12. Šalomoun, král Izraele, byl velkým v očích celé země. – 13. Muži (ze = v. st.) zlého města nerozlišovali dobré a zlé (plurál). – 14. Slovo prorokyně, které mluvila ke králi. – 15. Hospodin je jeden na nebesích a lid Izraele je jeden na zemi. – 16. Poslechl král slova (ל) prorokova a neřekl nic (= slovo), neboť věděl, že (je) mužem Božím. – 17. Bůh dal hvězdy nebes. – 18. Díval se Jakub a hle, přicházel Ezau. – 19. Stromů, které byly v zahradě králově, bylo jako nebeských hvězd. – 20. Manželky krále byly zlé v očích Hospodinových. – 21. Král Šalomoun si vzal ženu z Egypta (= egyptské země). – 22. Neuposlechli izraelští náčelníci (doplňte „hlas" [ל]) Mojžíše v Egyptě (= egyptské zemi), neboť nevěděli, že mluví ve jménu Hospodina, Boha Izraele.

[8] Viz vysvětlivku 24.6.

[9] יְדֵי má s předložkou (viz kap. 17.1c) tvar כְּיָדֵי.

26. NEODLUČITELNÉ PŘEDLOŽKY ל, ב S PŘÍPONAMI

Neodlučitelné předložky ל a ב mohou přijímat zájmenné přípony takto:

mně[1]	לִי	nám	לָנוּ	ve mně[2]	בִּי	v nás	בָּנוּ
tobě (m.)	לְךָ	vám (m.)	לָכֶם	v tobě (m.)	בְּךָ	ve vás (m.)	בָּכֶם
tobě (f.)	לָךְ	vám (f.)	לָכֶן	v tobě (f.)	בָּךְ	ve vás (f.)	בָּכֶן
jemu	לוֹ	jim (m.)	לָהֶם	v něm	בּוֹ	v nich (m.)	בָּם i בָּהֶם
jí	לָהּ	jim (f.)	לָהֶן	v ní	בָּהּ	v nich (f.)	בָּהֶן

Neodlučitelným předložkám כ a מִן s příponami je věnována kap. 33.

27. ZNAK URČITÉHO PŘEDMĚTU

Uvedeme zde několik příkladů, na nichž se nám ozřejmí, jak je v hebrejské větě označován určitý předmět na rozdíl od podmětu:

1. Syn vzal.	לָקַח הַבֵּן	הַבֵּן je v této větičce podmětem.
Vzal syna.	לָקַח אֶת־הַבֵּן	Zde je slovo הַבֵּן předmětem, který je uvozen částicí אֶת־.
2. Královský syn vzal.	לָקַח בֶּן־הַמֶּלֶךְ	בֶּן־הַמֶּלֶךְ je zde podmět.
Vzal královského syna.	לָקַח אֶת־בֶּן־הַמֶּלֶךְ	Zde je výraz בֶּן־הַמֶּלֶךְ předmětem uvozeným opět částicí אֶת־.
3. Jeho syn vzal.	לָקַח בְּנוֹ	בְּנוֹ zde má funkci podmětu.
Vzal svého syna.	לָקַח אֶת־בְּנוֹ	V této větě je בְּנוֹ předmětem.
4. Samuel vzal.	לָקַח שְׁמוּאֵל	שְׁמוּאֵל je podmět.
Vzal Samuela.	לָקַח אֶת־שְׁמוּאֵל	שְׁמוּאֵל je zde předmět.

Určitý předmět přechodného slovesa bývá uvozen částicí אֶת־ nebo אֵת. A předmět je určitý v 1. případě tím, že má člen. Totéž platí i o 2. případě, protože člen má genitiv (slovo v s. st.). Ve 3. případě je podstatné jméno určeno zájmennou příponou a ve 4. případě se jedná o vlastní jméno, které se za určité považuje vždy.

26.1 Nebo „ke mně“ či „podle mne“ atd.
26.2 Nebo „do mě“ „skrze mě“, „podle mě“, „při mně“ atd.

Upozornění:
1. Kdo vzal? מִי לָקַח, ale Koho vzal? אֶת־מִי לָקַח
2. Muž vzal koně. לָקַח הָאִישׁ סוּס (Protože předmět *není* určitý, není ani uvozen částicí אֶת־.)

CVIČENÍ 7

Abrahám	אַבְרָהָם	sny	חֲלוֹמוֹת	hory	הָרִים
Sára	שָׂרָה	řeka	נָהָר	s[1]	עִם
smlouva	בְּרִית	hora	הַר	až do	עַד
sen	חֲלוֹם	ta hora	הָהָר	hlídal, střežil, zachovával	שָׁמַר
				vytnul, uzavřel (smlouvu)	כָּרַת

(1) בָּרָא אֱלֹהִים אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר בָּהֶם
(2) שָׁמְעוּ הָאָדָם וְהָאִשָּׁה אֶת־קוֹל־אֱלֹהִים בַּגָּן (3) וּבְיָדוֹ
הַגְּדוֹלָה לָקַח יהוה אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם לוֹ לְעַם קָדוֹשׁ,
וְגַם נָתַן לָהֶם אֶת־הָאָרֶץ הַטּוֹבָה מִנְּהַר־מִצְרַיִם עַד־הַנָּהָר
הַגָּדוֹל: וְלֹא[2] שָׁמְרוּ אֶת־בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר כָּרַת עִמָּם עַל־הַר־הָאֱלֹהִים
וְלֹא שָׁמְעוּ בְקוֹלוֹ (4) שָׁמַר יהוה אֶת־יַעֲקֹב מִכָּל־רָע (5) רָאָה
אֱלֹהִים אֶת־הָאוֹר אֲשֶׁר בָּרָא וְהִנֵּה טוֹב[3] מְאֹד (6) כָּרַת שְׁמוּאֵל
אֶת־רֹאשׁ־הַמֶּלֶךְ לְעֵינֵי־כָל־יִשְׂרָאֵל (7) אָמְרוּ הָעַמִּים אֲשֶׁר בָּאוּ
עַל־יִשְׂרָאֵל[4], יהוה הוּא אֱלֹהֵי הֶהָרִים (8) וְשֵׁם־אֵשֶׁת־אַבְרָהָם[3]
שָׂרָה (9) אָמְרָה שָׂרָה אֶל־אַבְרָהָם אִישָׁהּ, הִנֵּה אִשָּׁה זְקֵנָה אֲנִי,
וְלֹא נָתַן לִי אֱלֹהִים בֵּן (10) קָרָא מֹשֶׁה בְּקוֹל גָּדוֹל, יהוה עִמָּנוּ
וְגַם נָתַן בְּיָדֵנוּ אֶת־הָעִיר וְאֶת־הָעָם אֲשֶׁר בָּהּ (11) הָיוּ אַנְשֵׁי־

1 S významem „spolu s“, na rozdíl od neodlučitelné předložky ב, která znamená instrumentální „s“. Předložka přijímá přípony: עִמִּי „se mnou“, עִמָּךְ „s tebou“ (m.) atd.
2 Viz vysvětl. 24.6.
3 Doplňte „je“. Viz vysvětl. 24.4.
4 „Na“ ve významu „proti“.

יִשְׂרָאֵל בְּהָרִים כָּל־הַיּוֹם עַד־הַלָּיְלָה (12) מֵרֹאשׁ הָהָר רָאָה
מֹשֶׁה אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן יהוה לִבְנֵי־יִשְׂרָאֵל (13) בָּאוּ זִקְנֵי־
הָעָם אֶל־הֵיכַל־הַמֶּלֶךְ, וְעָפָר עַל־רֹאשָׁם (14) שָׁמַע אֱלֹהִים
אֶת־קוֹלִי, כִּי הוּא אוֹרִי בְּיוֹם־חַשְׁכִּי (15) שָׁמַע יַעֲקֹב
אֶת־הַחֲלוֹם וְגַם שָׁמַר אֶת־הַדָּבָר, כִּי אָמַר מִן הָאֱלֹהִים הַחֲלוֹם
(16) וּבַחֲלוֹמוֹ רָאָה יַעֲקֹב וְהִנֵּה הַר גָּדוֹל מְאֹד וְרֹאשׁוֹ בַּשָּׁמַיִם
(17) וּבְכָל־חַכְמֵי־הָעִיר לֹא הָיָה אִישׁ אֲשֶׁר יָדַע אֶת־דְּבַר־הַחֲלוֹם
(18) הִבְדִּיל יהוה בֵּין נְבִיאֵי־מִצְרַיִם וּבֵין מֹשֶׁה נְבִיאוֹ (19) יָשְׁבוּ
הַנְּבִיאִים בְּאַחַד־הֲרֵי־הָאָרֶץ וּבְרֹאשָׁם הָיָה שְׁמוּאֵל (20) הִנֵּה יָדוֹ
בַּכֹּל, וְיַד־כָּל־אָדָם בּוֹ (21) כָּרַת אַבְרָהָם בְּרִית עִם מֶלֶךְ־הָעִיר
(22) מֵהֵיכָלוֹ אֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם רָאָה יהוה אֶת־עַמּוֹ וְאֶת־קוֹלֵנוּ שָׁמָע

1. Bůh dal ženu člověkovi za manželku. – 2. Uslyšel Samuel hlas Hospodinův v noci. – 3. Pověděl (= mluvil) Mojžíš všechna slova Hospodinova předákům Izraele v Egyptě (= egyptské zemi). – 4. Slyšela Sára slova toho muže, která mluvil k jejímu muži Abrahámovi. – 5. Synové Izraele nezachovali mou smlouvu a nerozlišovali mezi mnou a mezi bohy té země. – 6. Oči Hospodina hledí (= jsou) na jeho lid. – 7. Ponechala ta žena ty muže u sebe celou noc až do úsvitu (= ranního světla). – 8. Král uzavřel smlouvu s lidem (= dat.) na Boží hoře. – 9. Hospodin uslyšel náš hlas v Egyptě (= egyptské zemi). – 10. Oddělil Izrael ode všech národů (pl. od lid). – 11. Ze svého chrámu uslyšel Hospodin můj hlas. – 12. Abrahám a Sára byli velmi staří a Pán jim nedal děti. – 13. Dala žena (doplňte „z“) ovoce svému muži. – 14. Neuposlechl (= nenaslouchal) tvůj lid slova (לְ) tvého proroka a nezachovávali smlouvu, kterou uzavřel Mojžíš mezi tebou a námi. – 15. Večer i ráno se pozvedá (= je) můj hlas k Pánu a jeho slovo je se mnou. – 16. Věděl Jakub, že Hospodin je s ním. – 17. Všichni egyptští mudrcové řekli králi: „Hle, Bůh Izraele vztáhl (= dal) svou ruku na (בְּ) tebe a na tvůj lid.“

[5] Tvar v pauze (s akcentem sillûq).
[6] Viz vysvětlivku 27.3.

28. OSOBNÍ ZÁJMENA

singulár				plurál			
1. pád (podmětový tvar)		4. pád (předmětový tvar)		1. pád (podmětový tvar)		4. pád (předmětový tvar)	
já	אֲנִי, אָנֹכִי[1]	mě	אֹתִי	my	אֲנַחְנוּ	nás	אֹתָנוּ
ty (m.)	אַתָּה[2]	tebe (m.)	אֹתְךָ	vy (m.)	אַתֶּם	vás (m.)	אֶתְכֶם
ty (f.)	אַתְּ[3]	tebe (f.)	אֹתָךְ	vy (f.)	אַתֶּן	vás (f.)	אֶתְכֶן
on	הוּא	jeho	אֹתוֹ	oni	הֵמָּה, הֵם[4]	je (m.)	אֹתָם, אֹתָם
ona	הִיא	ji	אֹתָהּ	ony	הֵנָּה, הֵן[4]	je (f.)	אֹתָן, אֹתָן

Jako předmět je osobní zájmeno vždy určité, neboť je míněn někdo (něco) konkrétní. Proto je tvořeno částicí אֵת, která splynula se zájmennými příponami podle druhého sloupce (o zvratném zájmenu sebe viz vysvětl. 25.1 – pozn. překl.).

Poznámka: אֵת je pouze jiný tvar částice אֶת, který se používá právě ve spojení se zájmennými příponami, s výjimkou těžkých přípon כֶם a כֶן. Přípon הֶם, הֶן se s touto částicí užívá jen zřídka.

29. PRAVIDELNÉ SLOVESO (PERFEKTUM)

hlídal	שָׁמַר	vládl	מָשַׁל
hlídala	שָׁמְרָה	vládla	מָשְׁלָה
hlídal jsi	שָׁמַרְתָּ	vládl jsi	מָשַׁלְתָּ
hlídala jsi	שָׁמַרְתְּ	vládla jsi	מָשַׁלְתְּ
hlídal(a) jsem	שָׁמַרְתִּי	vládl(a) jsem	מָשַׁלְתִּי
hlídali (i hlídaly)	שָׁמְרוּ	vládli (i vládly)	מָשְׁלוּ
hlídali jste	שְׁמַרְתֶּם	vládli jste	מְשַׁלְתֶּם
hlídaly jste	שְׁמַרְתֶּן	vládly jste	מְשַׁלְתֶּן
hlídali jsme (i hlídaly jsme)	שָׁמַרְנוּ	vládli jsme (i vládly jsme)	מָשַׁלְנוּ

[28.1] Tvar v pauze אָנֹכִי, אֲנִי.
[28.2] Tvar v pauze אַתָּה.
[28.3] Jeden z mála případů, kdy koncové písmeno má šᵊwā' (srov. kap. 5.1a). Tento tvar je totiž zkratkou původního אַתִי, v němž odpadla koncovka. Vysvětlivka překladatele: Výslovnost se zde často zkracuje až na pouhé [at].
[28.4] Kratší tvar je méně častý než delší.
[29.1] Vysvětlivka překladatele: druhé šᵊwā' je tak krátké, že si ho při výslovnosti dvojsouhláskového ukončení (šamaṛt) nemusíme vůbec všímat (srov. vysvětl. 28.3).